

Forint, dinár, turizmus

Ésszerű intézkedés a valutabeváltási kötelezettség

Lapunkban közöltük, hogy illetékes magyar hatóságok 1968. március 4-i hatállyal a jugoszláv—magyar határat-keelő helyeken valutabeváltási kötelezettséget írnak elő jugoszláv állampolgárok részére. A beváltás összege személyenként és utazásonként 50 dinár, vagy annak megfelelő konvertibilis valuta (illetve jugoszláv kliring-dollárra szóló bankcsekk). Ez a beváltási összeg az előírások pontosan szabályozzák, hogy a rendelet alapján hogyan járjanak el pénzügyi szerveink. Pontos szabályozott az is, hogy milyen esetekben történhetnek ettől eltérő eljárások. A rendelkezés szerint a valutabeváltási kötelezettség alól mentesek azok a jugoszláv állampolgárok, akik szolgálati vagy diplomata útlevelel utaznak, továbbá a magyar és a jugoszláv utazási irodák közötti megállapodás alapján szervezett egyéni és csoportos utazásban résztvevők; a magyar—jugoszláv kishatárforgalmi egyezmény által rendszeresített határlépcsői engedéllyel beutazók, egy évben egyszer, első beutazásuk alkalmával; a jugoszláv közlekedési eszközökön szolgálatot teljesítő személyzet; a szülővel, vagy kísérővel utazók; a szülő vagy kísérő útiokmányában szereplő 16 éven aluli gyermek; a vasúton, vagy hajón átmenetijeggyel utazók.

Azonnali fizetőképesség

Az átkelőhelyeken felkészültek e rendelkezés zavartalan végrehajtására. Az intézkedés magyar és jugoszláv érdekeknek egyaránt megfelel. A mi érdekünk az, hogy a határon átlépő turista, rokonlátogató ne kényeszerüljön illegális pénz- (forint) szerzésre. Biztosítjuk számukra azt a lehetőséget — s ez egyben kötelezettség is —, hogy azonnali fizetőkész legyen, rendelkezzen magyar pénzzel a hazánk területére belépő jugoszláv állampolgár. (A világ bármely országában az a gyakorlat, hogy pénzbeváltás útján jutnak az adott állam vásárlásra használható pénzeméhez. Ez a normális és természetes rendje a nemzetközi turistamozgalomban is kialakult viszonyoknak.) Segítünk azzal, hogy ne kelljen bankokat, pénzbeváltókat keresnie az átlépőnek Szegeden vagy más városban. Ezt a felesleges jár-

kálást e rendelkezés most már kiküszöböli. Ovjuk saját lakosságunkat is attól, hogy pénzzavarba kerüljön jugoszláviai ismerősök, rokonok esetleges forinthányát valutakijárással kényeszerüljön megoldani. Ugyanis a valutakijárást — mint illegális, szabálytalan pénzmanipulációt — szigorú büntetéssel sújtja az állam. A turisták, ismerősök, barátok ellátogatnak szórakozóhelyekre, színházakba, mozikba, képtárakba — s nyáron a Szegedi Szabadtéri Játékokra —, vásárolnak különböző apróságokat az otthoniaknak, s e helyeken forinttal kell fizetniük; a hivatalos árfolyamon vásárolt forinttal! Ezt segíti elő ez az ésszerű intézkedés. (Kár, hogy nem korábban lépett életbe, néhányan egyéni kellemetlenségektől mentesültek volna. Forintkijárási manipuláció miatti felelősségvonnásokra gondolunk.)

Hátrány a seftelőknek

A jugoszláv érdekeknek is megfelel ez az intézkedés, mert elősegíti a kölcsönös előnyökön alapuló turizmus fejlődését, a határmenti lakosság egymásközti közlekedésének kedvezőbb formáját biztosítja. Szolgálja közös elvünket, hogy egymás életét jobban megismerhessük és rokonok, barátok, ismerősök számára ne legyen gond a kölcsönös látogatás anyagi rendezetlensége. Azok részére, akik Jugoszlávia festői tájaira vágyódnak, s azok, akik Szegedet, Budapestet szeretnék megismerni — kölcsönösen előnyös helyzetet teremtett ez az intézkedés.

Hátrányos következményekkel jár viszont a magyar és jugoszláv csempészek, seftelők, feketekereskedők számára. Többször szóvá tettük lapunkban azt az izléstelenséget, amit különböző városokban és közutak mentén láthatunk a seftelőknek; leszóllanak jugoszláv turistákat és megkérdézik, hogy „Van-e eladó holmi-juk”. Gyakran olyan furcsa helyzet alakult ki néhány városunk központjában, hogy a sétáló tömegek kénytelenek voltak kibébjázták „perzsavásárokat” kerülni. Olasz ballon, tisztaszesz, kötött- és nylonholmi adás-vétele körülül alkudozó csődülete tette izléstelenné városaink központjait és községeinket a turistaforgalom fő szezonjában.

Jugoszláv testvérlapjaink is gyakran szóvá tették már a bővítendő turizmus mögött meghúzódó butyuzást, csempészést. A Magyar Szó február 24-i számában S. T. aláírással közölt cikk kemény, elítélő hangulattal ír erről a kérdésről:

„... ne hunyunk szemet a hivatásosan csempésző tisztességes polgárok felett, akik úgy elszaporodtak az utóbbi néhány évben, hogy nemzetközi bonyodalmakat okoznak és séggyent hoznak mindnyájunk fejére. Ez a csempészfajta körutat tesz, három-négy országhatáron át kereskedik, és már jól fejlett nemzetközi valuta-és áruérték-ismeretrel tesz szert...” S a cikk a továbbiakban példákkal illusztrálja megállapításait. Ezek közül egyet idézünk: „... a csehszlovák határon, Bécs és Pozsony között egyetlen szombati napon 780 jugoszláv utast vizsgáltak át tüzetesen. Közülük csak negyvennél nem találtak dugárut”.

Intézkedésünk tehát egyazon módon szól a jugoszláv és a magyar „magán-csempészek” ellen, a becstelen, tisztességes turisták védelmében.

A többség érdekében

Igen, a csempészés ellen is szól ez az intézkedés, helyesebben normalizálja a valutabeváltási viszonyokat, ami minden országban természetesen meg kellene történnie. De a turizmus bővítésének és fejlesztésének is eszköze, mert ezáltal elhárulódik jobban a valóban turizmus céljából Jugoszláviába, illetve Magyarországra utazók azoktól, akik a két nép barátságát, barátkozását egyéni nyereszkedés céljára akarják kihasználni. Elveink védelméről van szó, amelyet nem rendelkezünk alá semminek lenni. S ahol elveink sérelmét látjuk, ott természetesen fellépünk. Így áll ez jelen esetben is, amikor tisztességes tíz- és százezreket védelmezünk néhány tucat nyereszkedő csempész érdekeivel szemben.

Ezért mondjuk, hogy a két nép barátságát, egészségesebbé tételét szolgáló intézkedés ez, amely minden bizonytalanságot meghozza a kívánt eredményt: elősegíti a turizmus erőteljesebb fejlődését a két ország között.

gyakrabban egy-egy színdarab, vagy még gyakrabban film megnézése. De itt a jelentősebb eszköz a művészet igény tekintetében a televízió. Legtöbb szó itt esik a televízió műsorpolitikájáról. Főként világnézet, politikai igények alapján megfogalmazva és kevésbé a művészi esztétikai értékkategóriákba bonyolódva. S még egyet: itt a társadalmi valóságismeret jelentősebb támpontot véleményalkotás esetén.

A HIVATALNOKNÁL: államigazgatási tisztviselő, egyetemet végzett. Szívesen olvas, színházba és moziba is eljár. Van színházbérlete és megnézi minden bemutatott új darabot, amelyet Szegeden játszanak. Rendszeres nézője a televíziónak is. Két gyereke van, a felesége is dolgozik. Az is ugyanolyan művészetpártoló, mint a férj. Ők elolvassák a mai írók könyveit, de nincsenek jó véleménnyel a mai irodalomról. Szívesebben fordulnak ma élő nyugati írókhoz. Könyvespolcon láttam körülbelül két-háromszáz kötetet és ahogy futólag meg tudtam ítélni, ebből igen kevés a mai magyar. Pedig harmincöt-negyven közötti házaspár ez, vagyis gondolkodó életük már a szocializmusban kezdődött. Megkérdézttem, hogy látták-e a Csillagosok, katonák című filmet. Megnézték, de nem tetszett nekik, azt mondták, hogy befejezetlen, mondanivalójában ekletikus alkotás és ráadásul unalmas is. Hasonlóképpen nyilatkoztak A parancs című drámáról. Szerintük kiérleltelen, művészi megfogalmazás tekintetében kezdő író alkotása, amit nem lett volna szabad színpadra vinni. Határozottan megjegyezték, hogy ők nem reakciósook, de nem tudják elfogadni, hivatalból elfogadni azt, hogy mi a művészi és mi nem, mi a jó és mi a rossz alkotás. Ezt saját tapasztalataikra, értélmükre és ízlésükre bízzák. Mindjárt megváltolták a mai magyar irodalmat azzal, hogy sok jó mondanivaló gyenge közléssel kerül a közvélemény elé és művészi megjelenítő erő hiányában sajnos, leromlik a jó mondanivaló értéke is. Ezért inkább tartózkodnak attól, hogy kevés idejüket elfecséreljék. Csodálatosképpen azonban eddig

valamennyi Berkési-regényt elolvastak, s mindenik alkalmas volt arra, hogy szórakozzanak rajta.

EGY SZAKEMBERNÉL: irodalmat tanít, s érthető, hogy nagy hévvel beszél az ízlésvita jelentőségéről és a művészet valóban hallatlan erejéről, s az irodalom olvasásának jobbító, nemcsakító hatásáról. Végigsorolja a különböző irodalmi korszakokat és ott is előveszi egy-egy korszak legnagyobbját és boncolgatja, kutatja, hogy lámcsak, még a ma számára is van mondanivalója, pedig azóta eltelt másfél-két évszázad. Szakszerűen beszél akár esztétikai, vagy filmliteratúrának kerüli szóba. Több klasszikus drámát igényel a színházak műsorában és érthetően több mai darabot. Rendkívül nagyrabecsüli Németh Lászlót. Felfogása, esztétikai nézőpontja marxista, de mint mondja, ő nem tézisek alapján közelíti meg egyetlen műhöz sem, hanem elolvasás után próbálja megalkotni véleményét. Mindjárt nyugtáztam módszerének célszerűségét, mert aki ma tézisek alapján kezd olvasni, az megállt 1952-nél. Vízsek, aki nem tud szakember léteire megfelelő esztétikai álláspontot kialakítani, nem tanulta meg jól a szakmáját.

Nyolc különböző embert kérdeztem meg, hogy valamilyen valóságos képmeg legyen arról: vajon az ízlésvita mit használ? Kivéve a megnyilatkozók közül kettőt, úgy vettem észre, hogy önmagában ez a vita nem sokat hoz számunkra. Nem lehet az ízlés elválasztási és külön kezelni a társadalom adott gazdasági, politikai, műveltségbeli állapotától, a különböző társadalmi rétegek anyagi viszonyaitól és törekvéseitől. Ezt azért is érdemes hangsúlyozni, mert nálunk vannak emberek, akik hajlamosak figyelmen kívül hagyni ezeket a körülményeket, és esztétizálnak a levegőbe, s a társadalmi valóságtól nem zavartatják magukat.

Ily módon alakul ki olyan helyzet, hogy hazánkban van néhány száz „vajt fűlű”, aki valóban érti, hogy mi a kultúra, művészet, és van egy nagy tömegmassza, amelyik nem ért sem-

„Kie”

a törmelék?

Gregus Béla, Teréz utca 15. szám alatti olvasónk szerkesztőségünkhez fordult kérdésével: a lakóknak, vagy az illetékes házkezelőségek kell-e elhordatni cserépkályha-csere után a régi kályha törmelékét.

Tóth Sándor, a III. kerületi házkezelőség vezetője elmondotta, hogy kályhás részlegük mellett még három vállalat kályhaépítőit foglalkoztatja. A megállapodás szerint minden esetben a kivitelező kötelessége a régi kályha maradványát elhordatni. Sajnos, a velük szerződésben levő kályhás részleg ezt sok esetben elmulasztja. Csak akkor tudnak az új kályhák berakásáról, amikor megküldik nekik a számlát. Ebben az esetben is ez történhetett. Panaszunk esetében a házkezelőség vezetője gyors intézkedést ígért a törmelék elhordására.

Hogy a szegfű?

F. J. Hunyadi János sugárúti olvasónk szegfűt vásárolt a Jókai utcai virágüzletben. Szóvá teszi, hogy egy szál szegfűt — némi díszítőnővény hozzáadásával — 14 forintért kapott. Panaszát továbbítottuk az ÁKF Csongrád megyei Felügyelőséghez, s az ügyben vizsgálatot kértünk.

A szegfű ára a szabad árforgáshoz tartozik. A keresletkínálat hatására az árak szabadon — jelen esetben a Jókai utcai virágüzlet fenntartó Haladás Tsz. állapítja meg. Ennek betartása vi-

szont kötelező az üzletre. Januárban és februárban a virágüzlet egy szál szegfűt 12 forintos áron kapott a kerestetőtől. A szegfűt szálanként — díszítőnővénnel együtt — 14 forintért árusították. A hiba az volt, hogy a vásárlóval nem közölték előre, hogy a 12 forintos szegfű a díszítőnővénnel együtt 2 forinttal többbe kerül. Az ÁKF azt is megállapította, hogy nem kettő, hanem csak egy forint értékű díszítőnővényt adtak a szegfűhöz.

Szögvas a kenyérben

Süttő László (Retek utca 46.) kenyéret vásárolt a József Attila sugárúton az 56-os élelmiszerüzletben. A kenyér felvágásakor megdöbbent, mert abban, mint írja: „Valóságos MÉH-telepet találtam. A finom fehér kenyér 6 centiméter hosszú, fél centiméter átmérőjű szögvasat tartalmazott. Úgy vélem, rajtam kívül más vásárlók sem szeretik a szögvasal tűzdelte kenyéret”.

A sajnálatos jelenségről értesítették a Szegedi Élelmiszer-kiskereskedelmi Váll-

alatot, központjukat és a kenyéret sütő Szegedi Sütőipari Vállalatot. Megkérték a vevő címét, hogy levélben kérjen tőle elnézést a sütőipari vállalat. Elnézést kért a sütőipari vállalat az üzlet vezetőjétől is, aki arról tájékozott bennünket, hogy hosszú hónapok óta semmilyen panasz nem merült fel üzletében a kenyér minősége miatt. A sütőipari vállalat ígérte, hogy a kenyérsütés technológiáját a jövőben szigorúbban ellenőrzik.

Egy csók és más semmi

Bemutató a Kamaraszínházban

Ne tessék hinni a darab címének. A cselekményéből világosan kiderül, hogy azt a bizonyos csók után következő más semmit, amelyet a cím és a nagy sláger oly könnyed kézigyintéssel intéz el, némely szereplők nagyonis forszírozzák. De finoman, izléseken, rokonszenves humorral, elegáns ön- és közironiával forszíroznak. Versényi Ida szellemes rendezésének és legfőbb jellemzője. E sajátos stílus harmonizáló ügyes ötlet volt — Székely László kitalálta díszleteinek segítségével is — a szecessziós atmoszféra megteremtése. Ezt a hangulatot fokozta-variálta Imre Zoltán ironikus koreográfiája, melynek csúcspontja a községszéklet tekintete is a remek Chaplin-paródia kerület.

Az elnyúlhatatlan Eismann-slágerre és Halász Imre mozgalmas, fordulatok, néhol kissé képtelen librettójára épült előadás művészei jó kedvvel, otthono-

san mozogtak a produkció sajátos légkörében. A pálmát ezúttal a három férfi főszereplőnek ítélünk. Fejfej mellett a most is rokonszenvesen kedves Király Leventének, a markáns humorú Szabó Kálmánnak és a szorosan mögöttük haladó Kovács Gyulának. Demjén Gyöngyviré, a Prima Donna szép volt, s hozzá még naiv és kiismerhetetlen is; kivéve azt a bizonyos más semmit, amely órá egyébként — egy ideig legalább — tényleg vonakodott. Falvay Klára Tecája kedves, Szendrey Ilona Tonija szellemes. Görög Mara Robicseknéja színes, eleven alakítás. Marosi Károly Robicsekre hasonlóan karakterisztikus. Kormos Lajos Bíró-ja rokonszenves mulatságos. A három pletykás nő, Bányász Ilona, Eötvös Erzs és Némethy Margit derűs perceket szerzett a közönségnek. Zádori Istvánt és Mezey Károlyt két epizód szerepben láttuk.

Ö. L.

Zongoraest

Spanyol zongoraművész, Rafael Orozco mutatkozott be péntek este a Tisza Szálló nagytermében. A művész Beethoven opus 90-es e-moll és Liszt: h-moll szonátáját játszotta, meg Chopin 24 prelűdjét, s további Chopin-műveket ráadásként. Azaz: kitűnő sikerrel.

Röviden így summáznánk egy formális tudósítás a szegedi hangversenyeket legfrissebb eseményét. Röviden és hiányosan, mert a koncertteremben más is történt. Először az derült ki, hogy Rafael Orozco szokatlanul fiatal. Majdnem úgy írtam, szemtelenségem miatt, hogy — összesen 22 éves —, s ez a kamaszkorból alig kinőtt ösztönös muzikalitás, ha Beethoven-játékát a zene mélyiségeivel szegényebbé teszi, a briliáns-romantikus művekhez — elsősorban virtuozitásával — valami utóélettel eredetileg ad, magas főfokú lobogást. Liszt h-moll szonátáját telivéremediterrán szenvedéllyel, bámulatos technikai készséggel birtokában zongorázta végig, amihez a Chopin-prelűdökben megtalálta a lírát, a poézist is, a romantikus stílus ábrándját, fantáziagazdagságát.

Manuális figyelmét még túlságosan köti a zongora, a liangok tiszta rendezése követhetetlenül igyekeztek, ám ha felszabadul a billentyű mágiikus idézete alól — s erre az érlelő években ott a biztosított —, színskálája cizelláltabb, plasztikusabb lesz, botor jóslatok nélkül hihetjük benne a jövő nemzedék nagy pianistáját.

N. I.

Magyar hetek Hollandiában

Amsterdamban március 5-től 17-ig, Rotterdamban pedig március 19-től 31-ig tartanak a magyar hetek. Ebben az időszakban a két város Hilton szállóinak legszélesebb értemei magyar vendéglőkké alakulnak át, a bijenkorf áruházak pedig magyar ajándékcikkek, kézimunkák, élelmiszerek, szönyegek árusítására rendezkednek be. A magyar hetek programjához szakmai napok is kapcsolódnak.

K. S.